

Temat: Wulkany

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wie czym jest wulkan
- potrafi wskazać różnicę między lawą, a magmą
- wie jak wykonać doświadczenie prezentujące wyciek lawy z wulkanu
- poznaje słownictwo w j. angielskim związane z przeprowadzeniem doświadczenia

Cele ogólne:

- rozwijanie myślenia naukowego – umiejętności formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody
- pogłębianie umiejętności pracy zespołowej
- rozbudzanie potrzeby uczenia się przedmiotów ścisłych w języku angielskim

Metody pracy:

- asymilacji wiedzy - pogadanka, wykład
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy – problemowa
- praktyczne - metody ćwiczebne
- eksperymentalna – wykonanie doświadczenia

Środki dydaktyczne:

- barwnik spożywczy (czerwony)
- soda oczyszczona (3 łyżeczki)
- ocet spirytusowy (10 ml)
- płyn do mycia naczyń,
- karta pracy „Co to jest wulkan?”
- instrukcja do wykonania doświadczenia w języku angielskim pochodząca z serii The Mad Scientist Teaches: Chemistry; wydawnictwo Experiland

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca:

1. Czynności organizacyjne.
Podział klasy na grupy doświadczalne.
2. Podanie tematu i określenie celów lekcji.

Faza realizacyjna:

1. Rozdanie uczniom kart pracy (załącznik 1) – uczniowie w grupach zapoznają się z podanymi treściami.
2. Nauczyciel zadaje pytania oraz wyjaśnia treści:
  - co to jest wulkan,
  - jaka jest różnica między lawą i magmą itp
3. Na tablicy interaktywnej omówienie instrukcji do doświadczenia w języku angielskim
4. Przeprowadzenie doświadczeń według instrukcji
5. Na tablicy interaktywnej porównanie wyników przeprowadzonego przez nas doświadczenia z filmem:
<https://www.youtube.com/watch?v=BAR3P3Fshok>

Faza podsumowująca:

1. Omówienie doświadczenia
2. Rozwiązanie zadania na platformie e-learningowej
<https://learningapps.org/watch?v=pkhpm7gej18>

Załącznik 1

Co to jest wulkan?

Wulkan jest to ukształtowanie terenu (zazwyczaj góra), gdzie stopiona skała wybucha przez powierzchnię ziemi.

W prostych słowach wulkan jest górą, która posiada otwór prowadzący pod powierzchnię ziemi, w dół do miejsca gdzie znajduje się stopiona skała (**magma**) . Jest to dziura w ziemi, z której wybucha stopiona skała i gaz.

Czy wiesz, że.....

Nazwa "wulkan" ma swój początek od nazwy **Vulcanus** imienia boga ognia w mitologii rzymskiej.

Gdy ciśnienie stopionej skały narasta musi gdzieś uciec. Jedyna droga ucieczki prowadzi w górę na powierzchnię ziemi przez „pęknięcia” ,czyli wąskie szczeliny w skorupie ziemskiej. Gdy magma wybucha na powierzchnię ziemi nazywamy ją lawą.

Jaka jest różnica między lawą i magmą?

Magma jest płynną skałą wewnątrz wulkanu.

Lawa jest płynną skałą, która wypływa z wulkanu. Temperatura lawy ma zakres 1350 - 1400°C.

Ile jest wulkanów na świecie?

Istnieje około **1510 aktywnych wulkanów** na świecie z których wiele znajduje się pod wodą. Największym skupiskiem aktywnych wulkanów jest Indonezja.

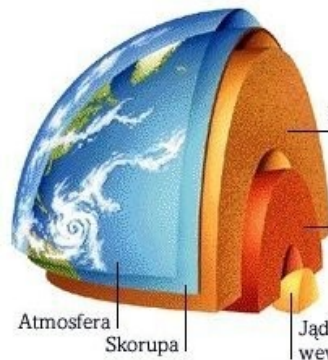

godło i flaga Indonezji

Jakie są trzy warstwy Ziemi?

1. **Skorupa**
Skorupa jest zewnętrzną powłoką Ziemi na której żyjemy.
2. **Płaszcz**
Druga warstwa jest nazywany płaszczem. Jest to warstwa w której zachodzą ruchy tektoniczne.
3. **Jądro**
Wewnętrzna warstwa Ziemi.

Co powoduje że wulkany wybuchają?

Skorupa ziemską składa się z wielkich płyt zwanych **plytami tektonicznymi**, które pasują do siebie jak puzzle. Płyty te czasem przemieszczają się .

Między skorupą ziemską i płaszczem ziemi jest substancja zwana **magma**, która jest wykonana z kamienia i gazów.

Gdy dwie płyty zderzają się ze sobą , jedna ślizga się po drugiej, a magma jest ściskana między tymi płytami.

Czy wiesz, że.....

Wulkany są jak olbrzymie zawory bezpieczeństwa, uwalniające ciśnienie, które gromadzi się wewnątrz Ziemi.

Gdy
wybucha

magma...

Gdy wybucha magma przez powierzchnię Ziemi nazywamy ją **lawą**.

Co to jest Ognisty pierścień Pacyfiku (Ring of Fire)?

Najwięcej czynnych wulkanów lądowych występuje w tzw. Ognistym Pierścieniu Pacyfiku, rozciągającym się wokół Oceanu Spokojnego. W tej strefie znajduje się ponad 90% czynnych wulkanów lądowych na Ziemi.

